

Автореферати

ТИХОВСЬКА О. М. Система персонажів чарівних казок Закарпаття: психоаналітичний аспект. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.01.07 – фольклористика. – Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2009.

У дисертації вперше в українській фольклористиці осмислено семантику персонажів українських народних чарівних казок Закарпаття у світлі психоаналізу, шляхом аналізу сюжетів простежено особливості об'єктивації архетипів «Аніма», «Анімус», «Самість», «Мудрий Старий (Стара)», «Дух», «Тінь». Герої трактуються як об'єктивовані архетипи колективного несвідомого, а сюжети казок як метафоричні сценарії вікових ініціацій чоловіка (в «чоловічих» казках) або жінки (в «жіночих» казках). Використання досягнень психоаналізу школи З. Фрейда та К.-Г. Юнга дозволило простежити історію людської душі, яка в чарівних казках прихована під системою архетипних образів, мотивів і символів. Система персонажів чарівних казок Закарпаття осмислена як нерозривна єдність об'єктивованих архетипів, які в процесі взаємодії створюють мозаїчну картину індивідуальності людини, котра, долаючи межу між реальним та ірреальним, знаходить шлях до осягнення Самості.

Ключові слова: архетип, Аніма, Анімус, індивідуальність, ініціація, психоаналіз, самість, символ, тінь, чарівна казка.

Публікації:

1. Мотив спокути у чарівних казках Закарпаття // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. Збірник наукових праць. – Ужгород, 2006. – Вип. 10. – С. 255–263.

2. Образи й мотиви чарівної казки (зб. «Казки Верховини») крізь призму обряду ініціації та психоаналізу // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія: Філологія. – Ужгород, 2006. – Вип. 13. – С. 134–137.

3. Переосмислення уявлень про смерть та обряд ініціації в закарпатських народних казках // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія: Філологія. – Ужгород, 2006. – Вип. 14. – С. 190–193.

4. Мотив духа в чарівних казках Закарпаття // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія: Філологія. – Ужгород, 2007. – Вип. 15. – С. 54–58.

5. Інтерпретація мотиву загадування загадок в чарівних казках Закарпаття // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія: Філологія. – Ужгород, 2007. – Вип. 16. – С. 46–50.

6. Доленосний аспект архетипу матері в чарівних казках Закарпаття // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – Вип. 11: Творчість Івана Чендея в загальноукраїнському літературному контексті. – Ужгород, 2007. – С. 153–157.

7. Психологічна ініціація та архетип Аніми в закарпатських казках та казках Арво Валтона // Міжнародна наукова конференція «Гуманістичне світорозуміння у творах Арво Валтона» (17–19 вересня 2007 р.). – Ужгород, 2008. – С. 7–22.

8. Архетип Страшної Матері в чарівних казках Закарпаття // Науковий вісник Ужгородського

університету. – Серія: Філологія. – Ужгород, 2008. – Вип. 18. – С. 48–53.

9. Об'єктивація та трансформація архетипу «Анімус» у чарівних казках Закарпаття // Acta Hungarica. Збірник наукових статей. – Ужгород – Ungvar, 2008. – № 8. – С. 290–299.

ГУМЕНЮК П. О. Парадигма гри в українському фольклорі (семантичний та функціональний аспекти). – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.01.07 – фольклористика. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2008.

У дисертації здійснено системний аналіз ігрової фольклору в українській усній народній творчості. Розглянуто теоретичні принципи, методологічні засади та історію вивчення питання української традиційної ігрової культури у фольклористиці. Досліджено генезу народної гри; запропоновано метод паралельного аналізу ознак і функцій ритуалу та гри як основних форм умовної поведінки. Визначено основні архетипні мотиви, які здійснюють інтеграцію ігрової традиції у вербальний та невербальний фольклор. Розроблено схему для визначення основних ігрових елементів, мотивів та ситуацій у жанрах фольклору.

Ключові слова: гра, ритуал, ігрова культура, ігрова ситуація, обрядова роль, мотив.

Публікації:

1. Символічний і психологічний зміст жертвоприношення в міфології та релігії // Літературознавчі студії: Збірник наукових праць. – Вип. 7. – К., 2004. – С. 79–88.

2. Ігрове начало в ліричній пісні: гендерний аспект (на матеріалах пісень Поділля) // Літературознавчі студії: Збірник наукових праць. – Вип. 10. – К., 2004. – С. 77–81.

3. Народні традиції та фольклор очима дитини (за творами О. Довженка) // Літературознавчі студії: Збірник наукових праць. – Вип. 13. – К., 2005. – С. 304–310.

4. «Коза»: проблема інтерпретації обрядової гри в етнографічній літературі // Народна творчість та етнографія. – К., 2005. – № 4. – С. 100–105.

5. Обряд «водіння кози» як складова частина традиційної ігрової культури українців // Літературознавчі студії. Збірник наукових праць. – Вип. 14. – К., 2005. – С. 104–108.

6. Гра і ритуал: світоглядний і комунікативний аспекти // Літературознавчі студії: Збірник наукових праць. – Вип. 12. – К., 2005. – С. 135–139.

7. П. Чубинський як збирач і дослідник української традиційної ігрової культури // Літературознавчі студії. Збірник наукових праць. – Вип. 17. – К., 2006. – С. 26–31.

МАРКІВ Р. В. Міфологічний фольклоризм в українській літературі початку ХХ століття (на матеріалі творів Ольги Кобилянської, Михайла Коцюбинського, Лесі Українки). – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.01.07 – фольклористика. – Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2008.

Дисертація є комплексним дослідженням феномену міфологічного фольклоризму в українській літературі. У роботі на основі аналізу міфологічних образів, фольклорних сюжетів і мотивів у структурі художніх творів Ольги Кобилянської, Михайла Коцюбинського, Лесі Українки й інших письменників окреслено основні тенденції розвитку фольклоризму в писемній творчості початку ХХ ст., визначено сфери і явища фольклору, які виявили найбільшу здатність до актуалізації та формально-змістових перетворень у літературі. Досліджено способи трансформації фольклорного елемента в різних за стилем і художніми пошуками авторів.

Ключові слова: фольклоризм, міфологічний фольклоризм, фольклор, література, фольклорно-літературна взаємодія, трансформація, сюжет, міфологема, міфологічний персонаж.

Публікації:

1. Міфопоетичний мотив братовбивства у повісті Ольги Кобилянської «Земля» // Сучасний погляд на літературу: Зб. наук. праць. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2001. – Вип. 5. – С. 29–41.
2. Роман Якобсон і його «Слов'янська міфологія» // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – Вип. 31. – С. 388–394.
3. Символічна і композиційна роль міфологем у художньому тексті // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – Вип. 37. – С. 241–256.
4. Текст у тексті: Міфологеми у повісті-баладі Ольги Кобилянської «В неділю рано зілля копала» // Мандрівець. – Тернопіль, 2006. – Вип. 3 (62). – С. 42–49.
5. Теоретичні аспекти фольклоризму в літературі // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – Вип. 41. – С. 215–223.
6. Типологічні подібності у фольклоризмі «Лісової пісні» Лесі Українки та «Весілля» С. Вишнянського // Матеріали міжнародної славістичної конференції пам'яті професора Костянтина Трохимовича (1923–1993): у 2 т. (Львів, 1–3 квітня 1998 р.). – Львів: Літопис, 1998. – Т. II. – С. 289–293.
7. Фольклорно-міфологічні образи у драмах В. Пачовського // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Зб. наук. праць міжнар. наук. конф., присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри укр. словесності у Львів. ун-ті: у 2 ч. (Львів, 21–23 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 2. – С. 195–202.
8. Пісня у тексті і підтексті прози Винниченка // Винниченко і сучасність: Зб. наук. праць. – Сімферополь: ТНУ ім. В. Вернадського, 2000. – С. 69–80.
9. Фольклорні образи та символи у повістях «Земля» та «В неділю рано зілля копала» Ольги Кобилянської // «З його духа печаттю...»: Зб. наук. праць на пошану проф. І. Денисюка: У 2 т. – Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – Т. I. – С. 116–131.
10. Міфологізм «Лісової пісні» (Мавка: Неоромантична концепція міфологічного персонажа) // Нове життя старих традицій: Традиційна українська культура в сучасному мистецтві і побуті: матеріали міжнар. наук. конф. в рамках V Міжнар. фестивалю укр. фольклору «Берегиня» (Луцьк, 26–28 трав. 2007 р.). – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2007. – С. 282–309.

ГАНІЧ О. М. Проблема походження української народної балади. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.01.07 – фольклористика. – Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2007.

Дисертація є першим цілісним дослідженням проблеми походження української народної балади. Розглянуто концепції українських і зарубіжних науковців, у яких осмислюється характер еволюційної моделі жанрової структури української народної балади. Баладний фонд національного фольклору визначено як динамічну систему, що має свою логіку і особливості розвитку. На основі аналізу друкованих та архівних матеріалів із здійсненням синхронних та діахронних виходів у баладні цикли і конкретні фольклорні твори близьких і більш віддалених народів з'ясовано типологічні риси жанру на конкретних історичних етапах, визначено характер новочасних змін у баладному жанрі. У результаті комплексного підходу репрезентовано багатопланову еволюційну модель походження різностадіальних типів цього жанру.

Ключові слова: балада, проблема походження, генетичний зв'язок, сюжетний тип, мотив, традиція, поетика.

Публікації:

1. Проблема походження української народної балади. Монографія. – Донецьк: Норд-Прес, 2007. – 140 с.
2. Особливості інтерпретації євангельських мотивів та образів української народної баладою // Актуальні проблеми української літератури і фольклору: Наук. зб. – Вип. 10. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – С. 162–176.
3. Проблема класифікації народних балад // Актуальні проблеми української літератури і фольклору: Наук. зб. – Вип. 11. – Донецьк: ДонНУ, 2007. – С. 34–46.
4. Проблема походження жанру української народної балади (історіографічний аспект) // Філологічні дослідження: Зб. наук. робіт / Донецький національний університет. – Вип. 8. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток Лтд», 2007. – С. 85–106.
5. Сюжет «мертвий коханець» в народній баладі і казці // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди. Серія літературознавство. – Вип. 2 (50). – Частина перша. – Харків: ППВ «Нове слово», 2007. – С. 3–10.

МІКУЛА О. І. Творчість Олени Пчілки і фольклор. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.01.07 – фольклористика. – Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2007.

Дисертація є першим комплексним дослідженням фольклористичного й письменницького доробку Олени Пчілки. У роботі на основі поглибленого аналізу її наукової спадщини показано внесок дослідниці в розвиток окремих жанрів фольклору (вертепна драма, народний епос, український гумор, легенди про «чуда», обрядова поезія), опрацьовано значний фактичний матеріал. Питання органічних зв'язків художньої творчості

Олени Пчілки і фольклору розглядається в контексті різних теоретичних підходів до вивчення явища фольклоризму.

Ключові слова: фольклор, фольклористика, фольклоризм, вертеп, етнотип, народні думи, український гумор, легенди про «чуда», колядки.

Публікації:

1. Українські колядки в дослідженні Олени Пчілки // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 1999. – Вип. 27. Українська фольклористика. – С. 147–155.

2. Фольклорні елементи байок Олени Пчілки // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: Збірник наукових праць. – К.: ІВЦ Держкомстату України. – 2002. – Вип. 4. – С. 68–78.

3. Олена Пчілка про національні типи в українській словесності // Мандрівець.-2004. – № 4 (51). – С. 31–35.

4. Українські народні легенди про «чуда» та розвідка Олени Пчілки «Українські народні легенди останнього часу» // Народознавчі зошити. – 2006. – № 1–2. – С. 132–139.

5. Фольклоризм поетичної збірки Олени Пчілки “Думки-мережанки” // Українська філологія: школи, постати, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті: У 2-х ч. – Львів: Світ, 1999. – Ч. 2. – С. 545–554.

ЧКАЛО О. І. Пісні-хроніки: динаміка жанру. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.01.07 – фольклористика. – Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2007.

У дисертації вперше комплексно досліджується жанр пісні-хроніки як формо-змістова єдність, розглядається його динаміка на тематичному та структурно-семантичному рівнях. Акцентовано на своєрідності пісень-хронік, яка виявляється у функціональності, структурі, семантиці та елементах поетичного вираження. Особливість дисертації полягає у виявленні та докладному дослідженні мотивів, що виконують у піснях-хроніках конструктивну, динамічну, семантичну та продукуючу функції. У цьому дослідженні простежується зв'язок пісень-хронік з фольклорною традицією та з'ясовуються зв'язки між давнім матеріалом та новоствореним. Уперше залучено матеріал, що стосується національно-визвольної тематики ХХ ст., на який з відомих історико-політичних причин було накладено табу.

Ключові слова: пісня-хроніка, жанр, сюжет, мотив, локальний, традиція, трагедія, формула, образ.

Публікації:

1. Пісні-хроніки: з історії дослідження жанру // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів, 2006. – Вип. 37. – С. 358–367.

2. Специфіка відображення опришківської героїки у піснях-хроніках історичної тематики // Народознавчі зошити. – 2006. – № 5–6. – С. 637–644.

3. Пісні-хроніки про нещасливе кохання: семантика основних мотивів // Мандрівець. – 2007. – № 4. – С. 54–60.

4. Василь Білас та Дмитро Данилишин – відгомін жертвовної боротьби українців у ліро-епосі ХХ століття // Визвольний шлях. – 2005. – Кн. 2 (683). – С. 70–78.

ШВЕД І. А. Дендралагічны код беларускага традыцыйнага фальклору. – Рукопіс.

Дысертация на атриманне вучонай ступені доктара філалагічных навук па спецыяльнасці 10.01.09 – фалькларыстыка. Дзяржаўная навуковая установа «Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя К. Крапівы НАН Беларусі». – Мінск, 2008.

У дысертатцы ў межах фольклорыстычнага падходу сфармулявана агульнамоделёнае уявленне пра феномен дендралагічнага коду білорускага фальклору. Комплексны аналіз польовых экспедыцыйных запісаў аўтара (1993–2006 рр.), уперше введзеных у навуковы абіг, фальклорных і этнаграфічных матэрыялаў, што знаходзяцца ў білоруськіх і закордонных архівах і апублікаваных джерелах, дазваляе з'ясуваць генезу та функцыянавання дендралагічнага коду як засобу моделювання традыцыйнай карціны свету білорусів, выявіць системны характар дендралагічнага коду, прааналізаваць семантыку канкретных дендралагічных сімвалаў праз відносіны да суміжных і опозіцыйных відпавідніків, встанавіць асаблівості трансляцыі міфопоетичной сімвалікі дэрав на жанры білорускага фальклору.

Пэренесення акцэнтаў з эмпірыко-канстатуочага апісу фальклорнай абразнасці, розгляду окремих сімвалаў білорускага традыцыйнага фальклору ў рамках літэратурнай эстэтыкі на комплекснае даслідженне традыцыйнай карціны свету і засобів її знаковай фіксацыі, у тому ліслі дендралагічных сімвалаў, актуалізував эврыстычную вартасць сістэмнага падходу. Шчо да прадмету даслідження такий підхід аўтор разуміе як ідэнтыфікацыю неабходнаго і дадатковаго комплексу характэрыстык (які ў сукупнасці вызначаюць існавання дендралагічнаго коду як ціліснаго феномену) і рэканструкцыю прадэсу та вясновік семантызацыі дэрав. Даслідженне генезы і функцыянавання дендралагічнаго коду ґрунтуецца на уявленні пра інтэґральнасць, самодататнасць традыцыйнай культуры, сістэмна прыроду фальклорных явішч, пра важліву роль не тількі (чы не стількі) утылітарных, але й сімвалічных ціннасцей (світ фальклору – світ сімвалаў, які є і стылістычнымі, і світогляднымі катэгорыямі), выкарыстання традыцый у семіотычных цялях «Мовы рэальнасці», окремішнасць і агульнасць міфопоетичной семантыкі, дыахронічне «розгортання» сімвалу у фальклорну форму, зміст якой завжды відстає від її актуальнай рэалізацыі. Сістэмна підхід вызначыв неабходнасць даслідження дендралагічнаго коду білорускаго традыцыйнаго фальклору у відповіднасці да таких прынцыпів: вивчення не ізольованых сімвалаў, а їх сукупнасці (окресленай сістэмы відносін), яка і утворює код, прычому цілісність тут – вызначальна властвісць; сінтэз історыко-генетычных і функцыянальна-семантычных уявлень пра дендралагічыі код; вилучення фактэраў, які надаюць дендралагічнаму коду стійкасць; акцэнт на змісці взаэмозв'язку складовых-сімвалаў. Оскількі фальклорні абразы дэрав, дендралагічны сімвалы – «наслідок співро-

бітництва» мистецьких і немистецьких утворень в проекції істотних і характеристичних, стереотипних рис дерев, науковий опис цих образів, символів передбачає визначення їх когнітивного змісту, звернення до визначених концепцій картини світу (загальний фонд знань, висновок первинного опрацювання інформації в системі «людина – світ»), динамічна система панорамного опису (а не аналізу) світу з «включеним» суб'єктом) і моделі світу (всезагальна багаторівнева система стереотипів, символів, кодів, які представляють різні фрагменти картини світу; репрезентація, принцип, структура картини світу). Фундаментальними поняттями категоріального апарату дослідження генезису і функціонування дендрологічного коду білоруського традиційного фольклору автор визначає «код», «символ», «картина світу», «модель світу».

Ключові слова: модель світу, картина світу, код, символ, образ, асоціативний комплекс, опозиція, еквіваленція, парадигматика, синтагматика, системність, генезис, функціональність, класифікація, семантизація, моделювання.

П у б л и к а ц і ї:

1. Растінныя сімвалы беларускага фальклору. – Брэст: Выд-ва БрДУ імя А. Пушкіна, 2000. – 158 с.
2. Дэндралагічны код беларускага традыцыйнага фальклору. – Брэст: Выд-ва БрДУ імя А. С. Пушкіна, 2004. – 301 с.
3. Космас і чалавек у дэндралагічным кодзе беларускага фальклору. – Брэст: Выд-ва БрДУ імя А. С. Пушкіна, 2006. – 129 с.
4. «У лузе каліна – усё краса мая...»: Каліна як сімвал усходнеславянскага традыцыйнага фальклору // Роднае слова. – 1998. – № 3. – С. 149-158.
5. «Ты радуйся, белая бяроза...»: Бяроза як паэтычны сімвал беларускага фальклору // Роднае слова. – 1998. – № 7. – С. 151-159.
6. «Вярба б'е – не я б'ю...»: Вярба як сімвал усходнеславянскага традыцыйнага фальклору // Роднае слова. – 1999. – № 2. – С. 175-184.
7. «Ой, ліпа, ліпа Дунай услава...»: Вобраз ліпы ў духоўнай спадчыне беларусаў // Роднае слова. – 1999. – № 7. – С. 181-189.
8. Міфапаэтычны вобраз асіны ў беларускім фальклору // Веснік Брэсцкага ун-та. Сер. гуманіт. і грамадскіх навук. – 2002. – № 3. – С. 31-38.
9. Міфапаэтычны вобраз асіны ў беларускім фальклору (заканчэнне) // Веснік Брэсцкага ун-та. Сер. гуманіт. і грамадскіх навук. – 2003. – № 2. – С. 95-101.
10. Суадносіны паняццяў «мадэль свету» і «код» у даследаваннях міфалагічнага мыслення // Веснік Белар. дзярж. ун-та. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2003. – № 2. – С. 3-7.
11. Хронотоп в аспекте дендрологического кода славянской традиционной культуры // Філологічны студіі. – Луцк, 2003. – № 3-4. – С. 134-141.
12. Дрэвы ў радзе ізафункцыянальных вобразаў беларускай фальклорнай традыцыі // Проблеми славістики. – Луцк, 2003. – № 4. – С. 47-51.
13. Символика сосны в белорусской фольклорной картине мира // Живая старина. – 2004. – № 3. – С. 6-8.
14. Проблема дэндралагічнай сімволікі народнай культуры: тэарэтычнае асэнсаванне // Проблеми славістики. – Луцк, 2004. – № 1. – С. 67-74.
15. Дрэва як элемент вобразнай сістэмы славянскага фальклору // Наукowy вiсник Волинського державного університету імені Лесі Українки. – 2004. – № 6. – С. 236-242.

16. Дэндрасфера і антрапасфера ў фальклорнай карціне свету беларусаў // Веснік Нац. акад. навук Беларусі. Сер. гуманіт. навук. – 2004. – № 2. – С. 71-77.

17. Сімволіка сусветнага дрэва ў беларускім фальклору // Веснік Нац. акад. навук Беларусі. Сер. гуманіт. навук. – 2004. – № 3. – С. 70-73.

18. «Сасэнка мая зялёная...»: Вобраз сасны ў беларускай культуры // Роднае слова. – 2004. – № 1. – С. 101-106.

19. «На моры камень, на зямлі дуб, на небе месяц»: Дуб у традыцыйнай беларускай культуры // Роднае слова. – 2004. – № 2. – С. 101-104.

20. Вобраз вярбы праз прызму намінацыі // Роднае слова. – 2004. – № 4. – С. 102-103.

21. З яго рабілі скрыпкі звонкія: Вобраз явара ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2004. – № 5. – С. 94-100.

22. Сніцца да пшасця: Вобраз вішні ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2004. – № 8. – С. 114-121.

23. Увасабленне плоднасці і дабрабыту: Вобраз яблыні ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2004. – № 9. – С. 104-106; Вобраз яблыні праз прызму намінацыі // Роднае слова. – 2004. – № 9. – С. 102-103.

24. Бяроза ў беларускім традыцыйным фальклору // Проблеми славістики. – Луцк, 2004. – № 3-4. – С. 225-235.

25. «На залатым полі стаяла залатая ігрушка...»: Вобраз грушы ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2004. – № 10. – С. 106-111.

26. Дрэва горкае, нядобрае: Вобраз асіны ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2004. – № 11. – С. 99-105.

27. «Ой, елачка, елачка, чаму ж ты зялёная?»: Вобраз яліны ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2004. – № 12. – С. 88-93.

28. Пытанні генезісу і рэалізацыі дэндралагічнага кода традыцыйнага беларускага фальклору // Веснік Белар. дзярж. ун-та. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2005. – № 1. – С. 3-7.

29. Космас у каардынатах дэндралагічных міфалагем // Вучоныя запіскі Брэсцкага дзярж. ун-та імя А. Пушкіна. – 2005. – Т. 1, ч. 1. – С. 291-300.

30. «Эй, да развайся, клён-дзярзю...»: Вобраз клёна ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2005. – № 1. – С. 101-103.

31. З'явілася з крываваых слёз: Вобраз рабіны ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2005. – № 2. – С. 99-102.

32. Выток жыцця і бессмяроцця: Вобраз ясеня ў традыцыйнай культуры // Роднае слова. – 2005. – № 3. – С. 93-95.

33. Прадкавае надвор'е, бароніць ад бяды: Вобраз вольхі ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2005. – № 4. – С. 103-105.

34. Дрэва ў традыцыйнай славянскай мадэлі свету // Веснік Нац. акад. навук Беларусі. Сер. гуманіт. навук. – 2005. – № 1. – С. 83-86.

35. Не толькі ў ежу ужывалі...: Вобраз ляшчыны ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2005. – № 5. – С. 98-100.

36. «Кроў маю п'юць, мяса маё ядуць, косці на агні паляць...»: Вобраз дрэва ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2005. – № 8. – С. 119-123.

37. Вобраз таполі ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2005. – № 10. – С. 106-107.

38. Вобраз неба ў беларускім фальклору // Веснік Брэсцкага ун-та. Сер. філалаг. навук. – 2006. – № 1. – С. 9-17.

39. Міфалагема лесу ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2006. – № 4. – С. 108–111.

40. «Садок летам, што кажух зімою»: Вобраз саду ў беларускім фальклору // Роднае слова. – 2006. – № 7. – С. 106–108.

41. Міфапаэтычная касмалогія паводле беларускага фальклору // Вучоныя запіскі Брэсцкага дзярж. ун-та імя А. С. Пушкіна. – 2006. – Т. 2, ч. 1. – С. 48–59.

42. Сімволіка дзікарослых дрэў у беларускім фальклору // Веснік Беларус. дзярж. ун-та. Сер. 4. Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. – 2007. – № 1. – С. 3–7.

43. Белы колер у вераваннях і абрадавай практыцы беларусаў // Роднае слова. – 2007. – № 3. – С. 92–94.

44. Гарыць агнём золата: чырвоны колер у беларускай міфапаэтычнай карціне свету // Роднае слова. – 2007. – № 9. – С. 88–91.

45. Сімволіка «мужчынскіх» дрэў у вусна-паэтычнай творчасці беларусаў // Веснік Брэсцкага ун-та. Сер. філалаг. навук. – 2007. – № 1. – С. 3–8.

46. Сімволіка дзікарослых і акультураных дрэў у вусна-паэтычнай творчасці беларусаў // Веснік Брэсцкага ун-та. Сер. філалаг. навук. – 2007. – № 2. – С. 26–33.

47. Утылітарны і рытуальна-абрадавы аспекты выкарыстання дрэва ў традыцыйнай славянскай культуры // Веснік Нац. акад. навук Беларусі. Сер. гуманіт. навук. – 2007. – № 4. – С. 67–72.

48. Сусветнае дрэва як элемент індаеўрапейскай духоўнай спадчыны ў вобразнай сістэме беларускага фальклору // Единство восточнославянских народов: прошлое, настоящее, перспективы: Матэрыялы навуц. канф. / БГУТ, Гомельскі абласной агра-адукацыйна-культурны цэнтр; рэд. кол.: М. Абраменко [і др.]. – Гомель, 1995. – С. 64–67.

49. До пытання про мовну картину світу // Проблеми зіставної семантики: 36. ст. за доповідями Міжнар. наук. канф., Київ, 23–25 вересня 1999 р. / Київ. держ. лінгвістич. ун-т; відповід. ред. М. Кочерган. – Київ, 1999. – С. 13–16.

50. Ідэалагічныя асновы фарміравання расліннай сімволікі беларускага фальклору // Народныя традыцыі і нацыянальная культура: Матэрыялы Рэспубл. навуц.-практ. канф., Мінск, 6–7 снеж. 2001 г.: У 2 кн. / Бел. дзярж. пед. ун-т. – Мінск, 2001. – Кн. 1. – С. 48–53.

51. Сімвал і міф: да праблемы суадносін // Рэспубліканскія Купалаўскія чытанні: Матэрыялы навуц. канф., Гродна, 24 кастр. 2001 г. / Гродз. дзярж. ун-т; рэд. кол.: А. Астраух [і інш.]. – Гродна, 2002. – С. 95–100.

52. Роля сімвала ў культурнай камунікацыі // Феномен камунікацыі в сацыяльна-гуманітарным знанні і абразаванні: Матэрыялы міжнарод. навуц.-практ. канф., Мінск, 12 мая 2002 г. / Бел. гос. ун-т; рэд. кол.: А. Зеленков [і др.]. – Мінск, 2002. – С. 187–190.

53. Раслінна-лакацыйная мадэль палескіх формул пра паходжанне дзяцей ў міфапаэтычным кантэксце // Природнае асяроддзе Палесся: сучасны стан і яго змены: Матэрыялы міжнар. канф., 20–21 чэрв. 2002 г.: у 2 ч. / Адзел праблем Палесся Нац. акад. навук Беларусі; рэд. кол.: М. Ярчак (адк. рэд.) [і інш.]. – Люблін – Шацк – Брэст, 2002. – Ч. 2. – С. 585–588.

54. Фальклорны тэкст – код – мадэль свету: да праблемы карэляцыі // Взаимодействие литературы

в мировом литературном процессе. Проблемы теоретической и исторической поэтики: Матэрыялы міжнарод. навуц. канф., Гродно, 1–3 окт. 2002 г.: в 2 ч. / Гродн. гос. ун-т; отв. ред.: А. Смирнов, Т. Автучович. – Гродно, 2003. – Ч. 2. – С. 94–99.

55. Дэндралагічны код у фальклорнай мадэлі свету беларусаў: рэалізацыя сімволікі Сусветнага дрэва // Рэгіянальны асаблівасці Берасцейска-Пінскага Палесся ў мове літаратуры: Матэрыялы рэспубл. навуц. канф., прысвечанай 80-годдзю з дня нараджэння У. Калесніка, Брэст, 24–25 кастр. 2002 г. / Брэсц. дзярж. ун-т; рэд. кол.: М. Аляхновіч [і інш.]. – Брэст, 2003. – С. 144–147.

56. Да праблемы катэгарызацыі ў архаічнай карціне свету славян: дрэвы // Праблемы ўсходнеславянскай этналінгвістыкі: Матэрыялы Першай міжнар. канф., Мінск, 25–26 крас. 2003 г. / Бел. дзярж. ун-т; РАН, Ін-т славістыкі; НАН Беларусі, ІМЭФ; рэд. кол.: Т. Валодзіна [і інш.]. – Мінск, 2003. – С. 299–303.

57. Образ сосны через призму номинации // Словообразование и номинативная деривация в славянских языках: Матэрыялы VIII Міжнарод. навуц. канф., Гродно, 15–16 апр. 2003 г. / Гродн. гос. ун-т; отв. ред. С. Емельянова [і др.]. – Гродно, 2003. – С. 390–393.

58. Да праблемы беларускіх і рускіх народных уяўленняў пра дрэвы // Руска-беларускае літаратурнае ўзаемадзеянне: гісторыя, сучасны стан, перспектывы: Матэрыялы міжнар. навуц. канф., Брэст, 18–19 снежня 2003 г.: у 2 ч. / Брэсц. дзярж. ун-т; рэд. кол.: М. Мішчанчук [і інш.]. – Брэст, 2004. – Ч. 1. – С. 212–215.

59. Эмацыянальны стан чалавека праз прызму дэндралагічнага кода беларускага традыцыйнага фальклору // IX Міжнародныя Кірыла-Мяфодзіеўскія чытанні, прысвечаныя дням славянскага пісьменства і культуры: Матэрыялы чытанняў, Мінск, 23–26 мая 2003 г. / Бел. дзярж. ун-т культуры; рэд. кол.: М. Бяспалая (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2004. – С. 243–247.

60. Сімволіка вішні ў песенным фальклору Палесся // Традыцыі матэрыяльнай і духоўнай культуры Усходняга Палесся: Матэрыялы Міжнар. навуц. канф., Гомель, 20–21 мая 2004 г.: У 2 ч. / Гомельскі дзярж. ун-т, НДІ гісторыі і культуры ўсходнеславянскіх народаў; рэд. кол.: А. Станкевіч [і інш.]. – Гомель, 2004. – Ч. 1. – С. 205–209.

61. Явар як элемент кодавай сістэмы славянскага фальклору // Рэгіянальны асаблівасці фальклору і літаратуры славянскіх народаў: Матэрыялы Міжнар. навуц. канф., Гомель, 23–24 крас. 2004 г. / Гомельскі дзярж. ун-т; рэд. кол.: І. Ф. Штэйнер (адк. рэд.) [і інш.]. – Гомель, 2004. – С. 325–330.

62. Утылітарнае і рытуальна-абрадавае выкарыстанне явара ў славянскай народнай культуры // Прыроднае асяроддзе Палесся: асаблівасці і перспектывы развіцця: Матэрыялы міжнар. навуц. канф., Брэст, 16–18 чэрв. 2004 г.: у 2 ч. / Нац. акад. навук Беларусі. Адзел праблем Палесся; рэд. кол.: М. Ярчак (адк. рэд.) [і інш.]. – Брэст, 2004. – С. 649–654.

63. Міфалагема мора ў фальклорнай спадчыне беларусаў // V рэспубліканскія Калеснікаўскія чытанні: Матэрыялы рэсп. навуц. канф., прысвеч. 10-годдзю з дня смерці Ул. А. Калесніка, Брэст, 24–26 лют. 2005 г. / Брэсц. дзярж. ун-т; рэд. кол.: З. Мельнікава (адк. рэд.) [і інш.]. – Брэст, 2005. – С. 291–294.

64. Да праблемы культурнай спадчыны Магілёўскага Падняпроўя: фальклорны сімвал дрэва

// Гісторыя Магілёва: мінулае і сучаснасць: Зб. навук. прац удзельнікаў IV Міжнар. навук. канф., Магілёў, 23–24 чэрв. 2005 г. / Магілёўскі дзярж. ун-т; Музей гісторыі Магілёва; уклад. І. Пушкін, В. Юдзін. – Магілёў, 2005. – С. 25–30.

65. Wewnętrzny świat człowieka przez pryzmat kodu dendrologicznego folkloru Polesia // Rozwój obszarów przygranicznych w kontekście funkcjonowania Euroregionów / Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Białej Podlaskiej; red.: M. Adamowicz, J. Bergier. – Biała Podlaska, 2004. – S. 267–270.

66. Канцэпт дрэва праз прызму намінацыі // Праблемы развіцця, функцыянавання і нарманнавання лексікі беларускай мовы: Сб. навук. арт. / Гомельскі дзярж. ун-т; рэдкал.: Д. Паўлавец (адк. рэд.) [і інш.]. – Гомель, 2004. – С. 166–170.

67. Дуб як элемент кодавай сістэмы славянскага фальклору // Проблемы славяноведения: сб. науч. ст. и материалов; редкол.: С. Михальченко (отв. ред.) [и др.]. – Брянск: Изд-во Брянского государственного университета, 2004. – С. 328–336.

68. Каліна // Беларуска міфалогія: Энцыкл. слоўн. / склад. І. Клімковіч; рэдкал.: С. Санько (наук. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2004. – С. 214–215.

69. Калінавы мост // Беларуска міфалогія: Энцыкл. слоўн. / склад. І. Клімковіч; рэдкал.: С. Санько (наук. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2004. – С. 215–217.

70. Дрэва жыцця // Беларуска міфалогія: Энцыкл. слоўн. / склад. І. Клімковіч; рэдкал.: С. Санько (наук. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2004. – С. 152–153.

71. Вішня // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 1: Акапэла-Куцця. – 2005. – С. 265–267.

72. Груша // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 1: Акапэла-Куцця. – 2005. – С. 367–368.

73. Дуб // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 1: Акапэла-Куцця. – 2005. – С. 441–442.

74. Елка // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 1: Акапэла-Куцця. – 2005. – С. 463–465.

75. Каліна // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 1: Акапэла-Куцця. – 2005. – С. 615–616.

76. Калінавы мост // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і

інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 1: Акапэла-Куцця. – 2005. – С. 616–618.

77. Клён // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 1: Акапэла-Куцця. – 2005. – С. 692–693.

78. Мак // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 83–86.

79. Ліпа // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 26–27.

80. Пост // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 362–364.

81. Рабіна // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 410–411.

82. Рак // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 426–427.

83. Рака // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 427–428.

84. Рыба // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 460–461.

85. Сасна // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 494–495.

86. Свечка // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 503–505.

87. Таполя // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 602–603.

88. Труна // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 621–622.

89. Шыпшына // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 774.

90. Яблыня // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 807–808.

91. Явар // Беларуска фальклор: Энцыкл.: У 2 т. / рэдкал.: Г. Папшоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2005–2006. – Т. 2: Л-Я. – 2006. – С. 808–810.

92. Вобраз гары ў беларускай вусна-паэтычнай творчасці // Імя і слово: сб. навуч. и уч.-метод. трудов / Akademia Podlaska w Siedlcach; БрГУ им. А. Пушкина; под общ. ред. В. Сенкевича. – Брест, 2006. – С. 226–235.

Підготував Ігор Гунчик

Нові книги

Народная духоўная культура Брагіншчыны: фальклорна-этнагр. зб./Склад.: В. С. Новак, У. І. Коваль, навук. рэцэнзенты А. У. Марозаў, А. С. Ліс. – Гомель: Белдрук, 2007. – 240 с.

У XIII ст. Брагін був відомим містом Київського князівства. Вперше згадується в Іпатієвському літописі під 1147 р. Наприкінці XX ст. разом з навколишніми селами постраждав від Чорнобильської трагедії. Основу збірника складають матеріали, записані на цій території у 2005–2006 рр. У першій частині книги подано записи народних свят, звичаїв і пісень, пов'язаних із календарною обрядовістю. Друга – присвячена родинно-сімейній обрядовості Брагінщини. В наступних розділах збірника вміщено відомості про народну міфологію, а також подано позаобрядову поезію, легенди та перекази, народні повір'я і прикмети, прислів'я та приказки.

